

**Belgische Kamer
van Volksvertegenwoordigers**

GEWONE ZITTING 1997 - 1998 (*)

14 MEI 1998

WETSONTWERP

**tot wijziging van de wet van
25 ventôse jaar XI, tot regeling van het
notarisambt**

AMENDEMENTEN

Nr. 19 VAN DE HEER LANDUYT

Art. 12

In het voorgestelde artikel 36 de volgende wijzigingen aanbrengen :

A) in het eerste lid de tweede zin vervangen door de volgende bepaling :

«De stage moet verricht worden op minimaal twee kantoren. Enkel stageperiodes van minimaal één jaar komen in aanmerking voor de berekening van de stage.»

B) in het tweede lid, 1°, de woorden «of daarmee gelijkgestelde kantoren in het buitenland» weglaten;

C) in het tweede lid, 4°, de woorden «, voor de licentie notariaat, aan» vervangen door de woorden «aan een rechtsfaculteit van».

Zie:

- 1433 - 97 / 98 :

- Nr 1 : Wetsontwerp.

- Nrs 2 tot 4 : Amendementen.

(*) Vierde zitting van de 49ste zittingsperiode

**Chambre des Représentants
de Belgique**

SESSION ORDINAIRE 1997 - 1998 (*)

14 MAI 1998

PROJET DE LOI

**modifiant la loi du
25 ventôse an XI, contenant
organisation du notariat**

AMENDEMENTS

N° 19 DE M. LANDUYT

Art. 12

A l'article 36 proposé, apporter les modifications suivantes:

A) à l'alinéa 1er, remplacer la deuxième phrase par la disposition suivante :

«Le stage doit être accompli dans deux études notariales au moins. Seules les périodes de stage d'une année au moins sont prises en considération pour le calcul de la durée du stage.»;

B) à l'alinéa 2, 1°, supprimer les mots «ou assimilées d'un pays étranger»;

C) à l'alinéa 2, 4°, remplacer les mots «pour la licence en notariat, auprès d'une» par les mots «à une faculté de droit d'une».

Voir:

- 1433 - 97 / 98 :

- N° 1 : Projet de loi.

- Nos 2 à 4 : Amendements.

(*) Quatrième session de la 49ème législature

VERANTWOORDING

A) De verplichting om de stage te laten verrichten op minstens twee stageplaatsen is ingegeven door de bezorgdheid om een evenwichtige en waarheidsgetrouwe evaluatie te krijgen (memorie van toelichting blz. 48). Om deze doelstelling te bereiken moet het eerste lid geherformuleerd worden, omdat de huidige formulering het theoretisch mogelijk maakt dat een kandidaat slechts één maand of een paar weken in een ander kantoor stage volgt dan het kantoor van bijvoorbeeld zijn vader.

B) Het is niet duidelijk wat bedoeld wordt met «in het buitenland gelijkgestelde kantoren». In de memorie van toelichting staat geen enkele verduidelijking. Blijkbaar stond in een vroegere versie in de memorie dat «de nationale kamer van notarissen zal bepalen wat er onder notaris-kantoren of gelijkgestelde in het buitenland moet worden verstaan». In zijn eerste advies maakte de Raad van State ter zake een opmerking : deze interpretatie werd niet ondersteund door de wettekst zelf, en het toekennen van dergelijke bevoegdheid aan de nationale kamer van notarissen was ongrondwettig, omdat het een grondwettelijk verboden delegatie betreft van een verordenende bevoegdheid aan een orgaan dat niet behoort tot de wetgevende of de uitvoerende macht.

C) De bedoeling van de mogelijkheid om één jaar van de stage te volbrengen buiten een notariskantoor is volgens de memorie van toelichting om te voorzien in een gediversifieerde vorming. De activiteit die uitgeoefend wordt moet van aard zijn de kandidaat ervaring bij te brengen in juridische sectoren die voor de notariële praktijk van groot belang zijn. In die optiek is het beperken van een assistentschap aan de universiteit tot de licentie van het notariaat veel te beperkt. Er zijn vele andere vakgebieden die ter zake relevant zijn : personen- en familierecht, verbintenissenrecht, zakenrecht, vennootschapsrecht, enz. Ook assistenten in deze vakgebieden moeten in aanmerking kunnen komen. Er kan trouwens redelijkerwijze van uitgegaan worden dat een stagiair-notaris die universiteitsassistent wenst te worden een vakgebied zal kiezen dat in zijn kennis- en beroepsfeer ligt.

Nr. 20 VAN DE HEER LANDUYT

Art. 13

In het voorgestelde artikel 40 de volgende wijzigingen aanbrengen :

A) in § 1, eerste lid, het woord «bekwaamheidsproef» vervangen door de woorden «examen inzake beroepsbekwaamheid»;

B) in § 2, eerste lid, 1°, de woorden «of ere-notarissen» weglaten ;

C) in § 2, eerste lid, 3°, de woorden «of wegens zijn leeftijd op rust gesteld» weglaten;

JUSTIFICATION

A) L'obligation de faire accomplir le stage dans au moins deux études notariales différentes est inspirée par le souci de disposer d'une évaluation équilibrée et fiable (exposé des motifs, p. 48). Pour atteindre cet objectif, il faut reformuler l'alinéa 1er, étant donné que, selon la formulation actuelle, il serait théoriquement possible qu'un candidat n'accomplisse qu'un mois ou quelques semaines dans une autre étude que, par exemple, celle de son père.

B) On ne voit pas très bien ce que l'on entend par «études ... assimilées d'un pays étranger». L'exposé des motifs n'apporte aucune précision à cet égard. Il semblerait que, dans une version antérieure de l'exposé des motifs, il était précisé que la Chambre nationale des notaires déterminerait ce qu'il y a lieu d'entendre par «études notariales ou assimilées d'un pays étranger». Dans son premier avis, le Conseil d'Etat a formulé une observation à cet égard, soulignant que cette interprétation ne reposait pas sur le texte de la loi proprement dit et que l'attribution d'une telle compétence à la Chambre nationale des notaires était inconstitutionnelle, dans la mesure où il s'agit d'une délégation interdite par la Constitution, d'une compétence réglementaire à un organe qui n'appartient ni au pouvoir législatif ni au pouvoir exécutif.

C) Selon l'exposé des motifs, l'objectif visé en instaurant la possibilité d'accomplir une année du stage en dehors d'une étude notariale est de diversifier la formation. L'activité exercée doit être de nature à apporter au candidat une expérience dans des secteurs juridiques très importants pour la pratique notariale. Dans cette optique, il est beaucoup trop restrictif de ne prendre en considération pour le stage notarial, comme assistant dans une université, que la qualité d'assistant pour la licence en notariat. D'autres domaines sont en effet importants en la matière: le droit des personnes et de la famille, le droit des obligations, le droit des affaires, le droit des sociétés, etc. L'exercice d'une fonction d'assistant dans ces disciplines doit également pouvoir entrer en ligne de compte. On peut du reste raisonnablement considérer qu'un stagiaire en notariat qui souhaite devenir assistant à l'université choisira un domaine qui correspond à ses connaissances et à sa sphère d'activité.

N° 20 DE M. LANDUYT

Art. 13

A l'article 40 proposé, apporter les modifications suivantes :

A) Dans le §1er, alinéa 1er, remplacer les mots «Une épreuve d'aptitude» par les mots « Un examen d'aptitude»;

B) au §2, alinéa 1er, 1°, supprimer les mots «ou notaires honoraires»;

C) au §2, alinéa 1er, 3°, supprimer les mots «ou à la retraite en raison de son âge»;

D) in § 2, derde lid, de woorden «68 jaar» vervangen door de woorden «62 jaar».

VERANTWOORDING

A) Het is essentieel voor de kandidaat-notarissen dat zij na minimum vijf jaar rechtenstudies, twee jaar notariële studies en drie jaar stage een examen kunnen afleggen waaruit blijkt of ze al dan niet bekwaam zijn om het beroep van notaris uit te oefenen. In de praktijk doen ze trouwens inhoudelijk hetzelfde werk als een notaris. Voor de kandidaat-notarissen is het belangrijk dat ze op een bepaald punt in hun carrière uitsluitel krijgen omtrent hun toekomstige kansen op een verdere loopbaan in het notariaat. Dergelijk bekwaamheidsexamen betekent dan meteen dat de geslaagden geacht worden bekwaam te zijn het beroep van notaris uit te oefenen, wat dan meteen impliceert dat de categorie van «erkend kandidaat-notarissen» een omslachtige overtuiging wordt.

B) en C) Het is de bedoeling het beroep van notaris te moderniseren. In dit licht is het laten zetelen van ere-notarissen in de beoordelingscommissie een stap terug in plaats van een stap vooruit.

D) Een ander amendement zal ingediend worden om de pensioenleeftijd van notarissen op 65 jaar te tellen. Aansluitend hierop is het logisch ook de maximumleeftijd van kandidaten voor een mandaat in de beoordelingscommissie aan te passen. Als algemene regel moet gelden dat de kandidaten op het ogenblik van hun kandidatuur hun mandaat moeten kunnen uitzitten zonder de maximumleeftijd te overschrijden. Dit ligt in de lijn van de andere punten van dit amendement.

R. LANDUYT

Nr. 21 VAN DE HEER BARZIN

Art. 12

In het voorgestelde artikel 36, tweede lid, de volgende wijzigingen aanbrengen :

- 1) de punten 2° en 3° weglaten;**
- 2) het punt 4° wordt het punt 2°.**

VERANTWOORDING

Krachtens artikel 12 moet een kandidaat-notaris tijdens zijn stageperiode beroepservaring opdoen in een registratiekantoor of een hypotheekkantoor; uit een dergelijke stage valt evenwel niet afdoende op te maken of de betrokkene wel degelijk bekwaam is om notaris te worden.

D) dans le §2, alinéa 3, remplacer les mots «68 ans» par les mots «62 ans».

JUSTIFICATION

A) Il est essentiel pour les candidats-notaires qu'après au minimum cinq années d'études de droit, deux années d'études notariales et trois années de stage, ils puissent présenter un examen attestant leur aptitude ou non à exercer la profession de notaire. Dans la pratique, ils accomplissent d'ailleurs fondamentalement le même travail que le notaire. Il importe qu'à un moment donné de leur carrière, les candidats-notaires soient fixés quant à leurs chances futures de poursuivre une carrière dans le notariat. Les lauréats de ces examens d'aptitude seraient réputés aptes à exercer la profession de notaire, de sorte que l'encombrante catégorie des «candidats-notaires agréés» devient parfaitement superflue.

B et C) Etant donné que le but est de moderniser la profession de notaire, le fait de faire siéger des notaires honoraires dans le jury constitue à cet égard un recul plutôt qu'un progrès.

D) Un autre amendement sera présenté afin de fixer l'âge de la retraite des notaires à 65 ans. Il est dès lors logique d'adapter en conséquence l'âge maximum des candidats à un mandat au sein du jury. La règle générale est qu'au moment de leur candidature, les candidats doivent pouvoir achever leur mandat sans dépasser l'âge maximum. Cette disposition se situe dans le droit fil des autres points du présent amendement.

N° 21 DE M. BARZIN

Art. 12

Dans l'article 36 proposé, à l'alinéa 2 supprimer les points 2° et 3°.

JUSTIFICATION

L'expérience professionnelle du stagiaire en notariat dans un bureau d'enregistrement ou une conservation des hypothèques, n'est pas de nature à confirmer la compétence de l'aspirant à devenir notaire.

J. BARZIN

Nr. 22 VAN DE HEER VERHERSTRAETEN

Art. 12

In het voorgestelde artikel 36, het tweede lid aanvullen als volgt : «5° bij de balie.».

VERANTWOORDING

Ook een stage bij de balie kan relevant zijn voor het verwerven van praktische kennis (burgerlijk recht, vennootschapsrecht, ...) die nuttig is voor een toekomstige loopbaan als notaris.

Nr. 23 VAN DE HEER VERHERSTRAETEN
(Subamendement op amendement nr. 14, stuk nr. 1433/2-97/98)

Art. 22

In de voorgestelde tekst de volgende wijzigingen aanbrengen :

A) de eerste zin aanvullen als volgt : *«zonder dat deze termijn evenwel meer kan bedragen dan twee jaar»;*

B) de tweede zin vervangen door de volgende bepaling : *«Deze termijn kan worden verlengd, mits uitdrukkelijke motivering en zonder dat de totale duur van de aanwijzing langer dan vier jaar mag zijn.».*

VERANTWOORDING

Plaatsvervangingen voor onbepaalde duur kunnen aanleiding geven tot misbruiken. Niettemin lijkt een maximale duur van twee jaar vrij kort in geval van ernstige ziekte of langerdurende onbeschikbaarheid van de notaris-titularis. Vandaar dat de mogelijkheid geschapen wordt om een verlenging toe te staan zonder dat de totale duur van de aanwijzing langer dan 4 jaar kan zijn.

De verlenging kan enkel om bijzondere redenen toestaan worden.

S. VERHERSTRAETEN

N° 22 DE M. VERHERSTRAETEN

Art. 12

Dans l'article 36 proposé, compléter l'alinéa 2 comme suit : «5° auprès du barreau.»

JUSTIFICATION

Un stage auprès du barreau pourrait également permettre d'acquérir des connaissances pratiques (droit civil, droit des sociétés,...) utiles dans le cadre d'une future carrière de notaire.

N° 23 DE M. VERHERSTRAETEN
(Sous-amendement à l'amendement n° 14, Doc. n° 1433/2 - 97/98).

Art. 22

Dans le texte proposé, apporter les modifications suivantes :

A) compléter la première phrase comme suit : *«, sans que ce terme puisse toutefois excéder deux ans»;*

B) remplacer la phrase «Ce terme ne peut excéder deux ans» **par la phrase** *«Ce terme peut être prolongé, moyennant motivation expresse et sans que la durée totale de la désignation puisse excéder quatre ans.».*

JUSTIFICATION

Des suppléances pour une durée indéterminée peuvent donner lieu à des abus.

Une terme maximal de deux ans nous paraît néanmoins relativement court en cas de maladie grave ou d'indisponibilité plus longue du notaire titulaire. Aussi prévoyons-nous qu'une prolongation pourra être accordée, sans que la durée totale de la désignation puisse excéder quatre ans.

Cette prolongation ne pourra être accordée que pour des raisons particulières.